

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

— — — — —

Δημήτρης Γιατρέλλης

Είμαστε ακόμα εδώ

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

*

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΚΟΥΚΟΥ
μυθιστόρημα, Γαβριηλίδης, 2011

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΤΡΕΛΛΗΣ

Είμαστε ακόμα εδώ

ΩΚΕΑΝΙΔΑ
ΑΘΗΝΑ * 2014

*Στην παρέα
των Αγίων (Αναργύρων)
που μας σημάδεψε*

1η έκδοση: Μάρτιος 2014

© 2014, Δημήτρης Γιατρέλλης

Εκδόσεις Ωκεανίδα ΑΕ

Δερβενίων 38, 106 81 Αθήνα, τηλ. 210.38.06.137

e-mail: info@oceanida.gr

www.oceanida.gr

ISBN 978-960-410-708-7

*Ακόμη κι αν αυτοί που θέλαμε δε γίναμε
ακόμη κι αν αυτοί που ήμασταν δε μείναμε.
Είμαστε ακόμα εδώ, είμαστε ακόμα εδώ,
ψάχνοντας στα τυφλά καινούριους τρόπους.*

«Είμαστε ακόμα εδώ»,
Χάρης & Πάνος Κατσιμίχας, 1987

Η ΜΕΡΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΕ ΣΑΝ ΚΛΕΦΤΗΣ. Μια λεπίδα από φως πέρασε τη γρίλια που είχε λασκάρει και τον ζύπνησε. Ο άντρας τέντωσε τα χέρια του. Έξω, στον δρόμο, ένα πουλί κελάηδησε με κέφι. Πριν προλάβει να χαρεί, η μέρα μετατράπηκε σε δικαστή. Με όλη την έπαρση που της χάριζε ο ήλιος και την υπεροψία που της έδινε η αδυναμία του ανθρώπου ενώπιον του χρόνου.

Ο Νίκος Πολίτης όταν άνοιξε τα μάτια του ορμιζόταν να πει την αλήθεια και μόνο την αλήθεια. Ήθελε να αποφύγει τις ερωτήσεις που τον ταλάνιζαν τελευταία. Από τότε που πάτησε τα πενήντα, αυτό ακριβώς το δεκάλεπτο που μεσολαβούσε μέχρι να σηκωθεί από το κρεβάτι, ήταν και η πιο δύσκολη στιγμή της ανάκρισης. Μια ανάκριση γεμάτη ανελέητα ερωτήματα: Ποιος είσαι, πού πας, τι θέλεις απ' τη ζωή, και όλα τα σχετικά. Πολύ θα 'θελε με σίγουρη φωνή, όλο σφρίγος, να απολογηθεί:

«Αν κι έχω αφήσει πίσω πάνω από μισό αιώνα ζωής, γεμάτη από αγώνες και επιτυχίες, ελάχιστα πράγματα στο παρουσιαστικό μου μαρτυρούν την ηλικία μου. Ούτε καν τα μαλλιά που εγκαταλείπουν με σταθερό ρυθ-

μό το καλοστεκούμενο σκαρί. Μόνο μελετώντας το διαπεραστικό μου βλέμμα, αυτό το μίγμα σύνεσης και εκλεπτυσμένης ειρωνείας, ένας καλός γνώστης της ανθρώπινης φύσης θα μπορέσει να μαντέψει τα χρόνια που χρειάστηκαν για να το αποκτήσω. Πωλητής σε μια στιβαρή και ανερχόμενη εταιρεία, πετυχημένος σύμφωνα με μαρτυρίες διευθυντών, πελατών και αριθμών, βρίσκομαι στην έκτη δεκαετία της ζωής μου και, παρά τα προβλεπόμενα, οι προκλήσεις που έχω να αντιμετωπίσω δεν φαντάζουν ικανές να με λυγίσουν. Ούτε να μου αλλάξουν πορεία απ' τον σταθερό και σίγουρο δρόμο όπου βαδίζω».

Φευ! Τα χρόνια που πέρασαν, εκτός από πρεσβυπία, πόνους στη μέση κι άλλες μικρές σωματικές τραγωδίες, τον φόρτωσαν μ' ένα σωρό ψυχολογικά προβλήματα που αδυνατούσε να διαχειριστεί. Η μίνι κατάθλιψη, οι φοβίες και οι χωρίς λόγο ανησυχίες, το σταδιακό χάσιμο του ενδιαφέροντος για τη δουλειά, το κλείσιμο στον εαυτό του και η απομάκρυνση από φίλους, ήταν μερικές απ' τις νέες δυσκολίες που αντιμετώπιζε. Οι τσακωμοί με τη γυναίκα του εντάθηκαν και ο χωρισμός, ύστερα από δεκαεπτά χρόνια γάμου, ήταν το φυσικό επακόλουθο. Πριν από δέκα μήνες έφυγε απ' το σπίτι του και από τότε έμενε σ' ένα διαμέρισμα που νοίκιασε στο Γαλάτσι. Όσο για τους αγώνες και τις επιτυχίες, αυτή ήταν μια άλλη πονεμένη ιστορία που δεν άντεχε ούτε να τη σκέφτεται.

Έτσι είχαν τα πράγματα εκείνο το ξημέρωμα Δευτέρας. Ο Πολίτης πέταξε τα σκεπάσματα κι έμεινε για λίγο καθιστός στο κρεβάτι. Ένιωσε ζαλάδα και αμέσως μετά πόνο στο στήθος και ατονία. *Το τίμημα της κραιπάλης της προηγούμενης βραδιάς, σκέφτηκε. Σιχτίρισε την τύχη του. Έπρεπε πάντα με ψυχοσωματικό πόνο να ξεπληρώνει οποιαδήποτε απόλαυση της ζωής του; Η νεαρή γυναίκα που ήταν ξαπλωμένη στην άλλη πλευρά, είχε γυρισμένη την πλάτη. Η αναπνοή της ακουγόταν γαλήνια, ατάραχη, λες και μόλις είχε έρθει και δεν συμμετείχε σε όσα έγιναν το χτεσινό βράδυ. Η διαφορά της ηλικίας, σκέφτηκε και σφίγγοντας τα χείλη κούνησε το κεφάλι πάνω κάτω, λες κι έκανε καμιά σπουδαία διαπίστωση. Έριξε μια ακόμα ματιά. Η νεανική επιδερμίδα, όνειρο και απωθημένο χρόνων, αυτή που τόσο πόθησε το περασμένο βράδυ, δεν του προξενούσε πια κανένα ενδιαφέρον. Λες κι είχε απολέσει τη μαγική της επίδραση, που τον έκανε να χάνει το μυαλό του και να συμπεριφέρεται σαν μικρό παιδί. Εκείνη τη στιγμή δεν του δημιουργούσε την παραμικρή επιθυμία να τη χαϊδέψει, να τη φιλήσει. Τύψεις, γιατί πήγαινε κόντρα στις επιθυμίες φίλων και συγγενών; Ενοχές, γιατί περνούσε καλά ύστερα από διάστημα χρόνων; Κορεσμός, γιατί τη χόρτασε την περασμένη νύχτα; Δεν είχε απάντηση και πολύ περισσότερο διάθεση για να τη βρει. Έπρεπε να οργανώσει τη μέρα του.*

Μόνο που η 11η Απριλίου δεν ήταν μια Δευτέρα σαν

όλες τις άλλες. Η συνάντηση που είχε με τον διευθυντή πωλήσεων θα έκρινε πολλά, ίσως και το μέλλον του στη δουλειά. Είχε αποφασίσει να δώσει μάχη για να μην περάσουν τα σχέδια της διεύθυνσης σχετικά με την περιοχή που θα του χρέωναν. Κι αν περνούσαν, αυτό δεν θα γινόταν χωρίς σοβαρά ανταλλάγματα. Ο διευθυντής τα είχε κάνει μαντάρα και πολύ θα 'θελε να του φορτώσει τη δική του αποτυχία. Σιγά να μην του πέρναγε. Ο Πολίτης γνώριζε πράγματα και καταστάσεις και αν άνοιγε το στόμα του, όλοι τους δεν θα 'χαν πού να κρυφτούν. Θα οργάνωνε τις τελευταίες λεπτομέρειες στο αυτοκίνητο. Τώρα προείχε να ετοιμαστεί για το ταξίδι που θα πήγαινε. Και αν ήταν η Πάτρα, θα το έκανε έχοντας τη θέση του επιθεωρητή πωλήσεων στο τσεπάκι.

Σηκώθηκε απ' το κρεβάτι χωρίς να ξυπνήσει τη Μαρία. Επιβαλλόταν όμως να της αφήσει ένα σημείωμα για τις τρεις μέρες της απουσίας του. Δεν της είπε τίποτα το Σαββατοκύριακο. Δεν το ξέχασε, απέφευγε να συζητά μαζί της θέματα που αφορούσαν τη δουλειά του. Όσο λιγότερα μοιραζόταν μαζί της, τόσο λιγότερος θα ήταν ο πόνος όταν θα τον άφηνε. Δεν είχε αυταπάτες, θεωρούσε νομοτελειακό πως κάποια μέρα θα τον παρατούσε· είτε με φτηνή δικαιολογία είτε χωρίς να του πει τίποτα. Η Μαρία, αργά ή γρήγορα, θα καταλάβαινε το αδιέξοδο μιας σχέσης που δεν είχε τις προϋποθέσεις για μακροήμερευση και θα έκανε το παρακάτω βήμα στη ζωή της. Ο ίδιος προσπαθούσε να μη δίνει αφορμές.

Η ιδέα του σημειώματος του πρόσθεσε πονοκέφαλο. Θυμήθηκε με νοσταλγία μια παρόμοια περίπτωση στα νιάτα του. Κοιμόταν στο σπίτι της Καίτης, μιας κοπέλας που αγαπούσε. Έπρεπε ωστόσο να φύγει το ξημέρωμα και δεν ήθελε να την ξυπνήσει. Αφού της έγραψε ένα φλογερό γράμμα και το άφησε στο προσκεφάλι του, έψαξε για κάποιο λουλούδι. Βγήκε στο μπαλκόνι και τα μόνα που υπήρχαν στις δυο γλάστρες ήταν κάτι πράσινα φυτά χωρίς καθόλου άνθη. Στο διπλανό μπαλκόνι όμως, τρία μεγάλα τριαντάφυλλα με βελούδινη αλίκη απόχρωση του 'κλειναν προκλητικά το μάτι. Έτσι όπως ήταν με το σώβρακο, σκαρφάλωσε με δυσκολία κι έκοψε ένα βάζοντάς το στο στόμα του, γιατί χρειαζόταν και τα δυο χέρια για την επιστροφή. Αφού κινδύνεψε να πέσει και να γκρεμοτσακιστεί απ' τον πέμπτο όροφο, κατάφερε τελικά να επιστρέψει υπό τη συνοδεία χαρούμενων κραυγών μια νεαρής υπηρέτριας από την απέναντι πολυκατοικία, που 'χε παρατήσει τη σκούπα της και τον χειροκροτούσε. Με τα ματωμένα απ' τα αγκάθια χείλη του σχημάτισε ένα φιλί στο χαρτί και τοποθέτησε πάνω του το τριαντάφυλλο.

Η ανάμνηση του έκοψε κάθε όρεξη για γράμμα· της έστειλε μήνυμα στο κινητό. Άλλοι καιροί. Μάζεψε το πουκάμισο και το παντελόνι απ' το πάτωμα και τα 'ριξε στο μονίμως γεμάτο καλάθι με τ' άπλυτα. Έκανε μπάνιο, ξυρίστηκε και ντύθηκε. Η ντουλάπα του είχε αδειάσει επικίνδυνα από καθαρά ρούχα. Έριξε μια τε-

λευταία αλλαξιά στη βαλίτσα, πρόσθεσε κάλτσες, εσώρουχα, τα ξυριστικά και μια κολόνια. Την έκλεισε και την πήρε μαζί του στην κουζίνα. Χαμός επικρατούσε εκεί. Άπλυτα πιάτα και ποτήρια στοιβαγμένα στον νεροχύτη, ντουλάπια ανοιγμένα, ο πάγκος γεμάτος από σακούλες και μπουκάλια. Έψαξε το κουτί με τον καφέ. Ζέστανε νερό, έφτιαξε έναν στα γρήγορα κι ήπια μια γουλιά. Είδε την ώρα, πάλι είχε καθυστερήσει, οπότε έριξε τον καφέ σ' ένα πλαστικό ποτήρι και τον πήρε μαζί του στο αμάξι. Έφυγε για τη Λυκόβρυση. Η κίνηση στον δρόμο πυκνή, συνηθισμένα πράγματα. Μόλις ξεκίνησε από ένα φανάρι, άρχισε να χτυπά το κινητό του. Προσπαθώντας να το βγάλει απ' την τσέπη, έχυσε λίγο καφέ πάνω του.

Ποιος διάλογος είναι πρωί πρωί;

«Ναι;»

«Θα σ' το πω για τελευταία φορά. Αν δεν βάλεις τα λεφτά της διατροφής στο λογαριασμό μου, θα πάω στο δικηγόρο».

Ο διάλογος που λέγαμε...

«Σου είπα πως θα τα βάλω, ρε Αλέκα. Καλημέρα...»

«Αυτό μου είπες πως θα κάνεις και την προηγούμενη βδομάδα, αλλά δεν το 'κανες».

«Τι θέλεις, ρε Αλέκα, πρωινιάτικα; Αφού σου εξήγησα. Έχουν μειωθεί τα ποσοστά απ' τις πωλήσεις λόγω της κρίσης και δεν βγήκα αυτό τον μήνα. Έχω ζητήσει προκαταβολή, μόλις την πάρω θα σ' τα βάλω».

«Βέβαια! Τα λεφτά φτάνουν για το τσουλί που 'χεις σπιτωμένο, αλλά δεν φτάνουν για τα παιδιά σου. Ποιος να το πίστευε πριν λίγα χρόνια...»

«Σε παρακαλώ πολύ να μην μπλέκεις τα προσωπικά μας στην κουβέντα. Όσο για τη διατροφή, σ' το έχω ξαναπεί. Αν θες μόνιμη λύση, να πουλήσουμε το καλύβι στην Παιανία, να σου δώσω το μερίδιό μου και να τελειώνουμε».

«Η εύκολη λύση. Να πουλήσουμε. Και τι θα βρουν αύριο τα παιδιά μου από μένα; Στο δρόμο θα τ' αφήσω;»

«Κανέννας καλός δεν χάνεται. Κι εγώ δεν βρήκα τίποτα, αλλά—»

Του 'κλεισε το τηλέφωνο στα μούτρα. Ο Πολίτης έγινε κατακόκκινος απ' τα νεύρα του. Ένωσε την επιθυμία να πετάξει το πλαστικό ποτήρι με τον καφέ στο τζάμι του αυτοκινήτου. Συγκρατήθηκε. Η μέρα είχε στραβώσει πριν προλάβει να ξεκινήσει. Αναρωτήθηκε τι άλλο να του επιφύλασσε. Συνέχισε να οδηγεί, αλλά δεν κατάφερε να ηρεμήσει. Η σκηνή που προηγήθηκε πεταγόταν συνέχεια μπροστά του. Έκανε το αμάξι στην άκρη κι έπιασε το κινητό. Θα τηλεφωνούσε στην πρώην γυναίκα του και θα 'βαζε τα πράγματα στη θέση τους. Θα της έλεγε με ύφος που δεν σήκωνε αντίρρηση: «Σε ποιον κλείνεις το τηλέφωνο; Επειδή αποδέχτηκα όλες σου τις αξιώσεις σχετικά με το διαζύγιο, επειδή κρατάω ένα επίπεδο και δεν σε σχολιάζω στους γνωστούς μας, το γεγονός ότι έχω καλές σχέσεις με τη μάνα σου,

τα θεωρείς αδυναμία; Η ευγένεια που με διακρίνει και η διακριτικότητα που δείχνω σου δίνουν το δικαίωμα να με χλευάζεις;»

Παπάρια!

Πέταξε το κινητό στη θέση του συνοδηγού. Απ' τη στιγμή που δεν μπορούσε να βρίσκει την Αλέκα για να ξεθυμάνει, το τηλεφώνημα φάνταζε χωρίς νόημα. Έσφιξε το τιμόνι, έβαλε πρώτη και ξεκίνησε χωρίς να δει από τον καθρέφτη. Το αμάξι σπινάρισε και βγήκε απότομα στον δρόμο. Ένα φορτηγό τον προσπέρασε κορνάροντας και ο οδηγός του τον μούντζωσε. Ευτυχώς η κίνηση είχε σπάσει κι έφτασε γρήγορα στο κτίριο της εταιρείας. Ούτε καν πρόσεξε στην αυλή την κερασιά που 'χε ανθίσει. Στην είσοδο τον σταμάτησαν δυο άγνωστοι.

«Συνάδελφε, ενίσχυσε με την παρουσία σου τη συνέλευση του κλαδικού σωματείου, που θα γίνει την Τετάρτη στα γραφεία της Ομοσπονδίας. Η παρουσία όλων είναι απαραίτητη για να αντιμετωπίσουμε την ολομέτωπη επίθεση της τρόικας, της κυβέρνησης και της εργοδοσίας. Μόνο με τον αγώνα θα περιφρουρήσουμε τα δικαιώματά μας».

Ο Πολίτης πήρε την προκήρυξη που του 'δωσαν και αμίλητος μπήκε στο κτίριο. Δεν είχε σχέσεις με τα σωματεία καιρό τώρα, αυτός, ένας αριστερός απ' τα γεννοφάσκια του. Ένωσε τις τύψεις να τον κατακλύζουν. Η απομάκρυνσή του από την πολιτική και τον συνδικαλισμό ήταν αργή αλλά σταθερή. Στην αρχή οι υπο-

χρεώσεις του γάμου περιόριζαν τον ελεύθερο χρόνο του. Αμέσως μετά ακολούθησε μια δεκαετία που οι πραγματικές ανάγκες της ζωής υποσκέλισαν τις ιδέες για μια καλύτερη ζωή. Κι όταν ανακάλυψε πως αυτή δεν ήταν η ζωή που 'χε ονειρευτεί, οι ιδέες που θα την έκαναν αντάξια των αρχικών του προσδοκιών είχαν ξεφτίσει. Το κυνήγι μιας καλύτερης θέσης στη δουλειά αποδείχτηκε μονόδρομος. Τα χρόνια πέρασαν και η θέση δεν ήρθε. Του έμεινε όμως η προσδοκία που, πολλές φορές, έχει μεγαλύτερες επιπτώσεις στην ψυχοσύνθεση από το ίδιο το αποτέλεσμα. Αλλά και να 'χε σχέσεις με τα σωματεία, η Τετάρτη δεν ήταν προφανώς η μέρα τους. Την Τετάρτη είχε προπόνηση με τον σκοπευτικό όμιλο – η σκοποβολή ήταν η μεγάλη του αγάπη, το μόνο χόμπι που συνέχιζε, μια κι είχε παρατήσει όλα τα υπόλοιπα. Παρά τις δικαιολογίες που πρόσφερε αφειδώς στον εαυτό του, δεν κατάφερε να νιώσει καλύτερα.

Μπήκε στην αίθουσα των πωλητών, καλημέρισε τους συναδέλφους και κάθισε στο γραφείο του. Με όλα όσα είχαν συμβεί, δεν πρόλαβε να σκεφτεί και να προετοιμάσει το βασικό: τη συζήτηση με τον διευθυντή. Πάνω που πήγε να τα βάλει σε μια σειρά, του τηλεφώνησε ο Αλεξίου και τον κάλεσε στο γραφείο του. Ήταν ανάγκη τόσο ωρίς; Δεν βαριέσαι, θα αυτοσχεδίαζε. Άλλωστε το θέμα το γυρόφερνε μέρες τώρα στο μυαλό του. Πήρε βαθιά ανάσα και χτύπησε την πόρτα. Το «εμπρός» ακούστηκε σαν απειλή.

«Καλημέρα».

«Καλημέρα», απάντησε ο διευθυντής χωρίς να σηκώσει το κεφάλι απ' τα χαρτιά του.

Ο Πολίτης παρέμεινε όρθιος όσο εκείνος συνέχιζε τη δουλειά του. Ο Αλεξίου ήταν ένας τεχνοκράτης γύρω στα σαράντα. Αν και προσπαθούσε να το παίζει καλός και συγκαταβατικός, όλα στην εμφάνιση και τη συμπεριφορά του θύμιζαν γιάπη βγαλμένο από χολιγουντιανό σκηνικό. Τομάρι που νοιάζεται μόνο για τον εαυτό του με εξεζητημένο ντύσιμο. Φορούσε μαύρο κοστούμι, πουκάμισο με χρυσά μανικετόκουμπα, μεταξωτή γραβάτα, ρόλεξ. Πάνω στο γραφείο ανοιχτό ένα λάπτοπ της Apple, παρά το γεγονός ότι η μηχανογράφηση και όλα τα προγράμματα της επιχείρησης ήταν σε windows.

Τι μαλάκας, Θεέ μου!

Ο Πολίτης ξερόβηξε. Ο Αλεξίου του έγνεψε να καθίσει. Υπέγραψε μερικά ακόμα χαρτιά και τα 'βαλε σ' ένα ντοσιέ. Τον κοίταξε στα μάτια για πρώτη φορά και το ψεύτικο χαμόγελο φανέρωσε την κάτασπρη οδοντοστοιχία του.

«Το καφεδάκι μέτριο; Θυμάμαι καλά;»

«Σκέτο».

Η γραμματέας έφερε τους καφέδες και αποχώρησε. Η αμηχανία ήταν έκδηλη. Ο Πολίτης κρατούσε στάση αναμονής. Δεν είχε νόημα να επιτεθεί πριν από την επίσημη θέση του διευθυντή, θα περίμενε ν' ακούσει την πρόταση. Δεν μπορούσε όμως να ανάψει τσιγάρο και

αυτό τον αποσυντόνισε, με συνέπεια να μεγαλώσει ο εκνευρισμός του. Ο Αλεξίου ξεκίνησε με υπηρεσιακό ύφος:

«Νίκο, όπως ήδη γνωρίζεις, στην περιοχή της Πάτρας έχουμε πρόβλημα. Η επιλογή του Τουρνά δεν μας βγήκε. Σε μια εποχή που η κρίση είναι στο φόρτε της, η εταιρεία μας έχει χάσει πολύ έδαφος στη συγκεκριμένη περιοχή».

«Δεν ήταν δική μου επιλογή ο Τουρνάς».

«Ήταν επιλογή της εταιρείας και ο Τουρνάς δεν είναι το θέμα μας. Αυτό που προέχει είναι το καλό της εταιρείας».

«Καλό είναι να γνωρίσει και η εταιρεία ποιος ευθύνεται για το χαμένο έδαφος».

Κοιτάχτηκαν στα μάτια. Η ατμόσφαιρα είχε αποκτήσει ηλεκτρισμό. Ο Πολίτης με το ζόρι συγκρατήθηκε να μην του επιτεθεί. Όταν αναρωτήθηκε πού στο καλό ήταν κρυμμένη τόση επιθετικότητα, την ίδια στιγμή συνειδητοποίησε και τη σημασία αυτού που είχε ξεστομίσει. Ο θυμός του εξανεμίστηκε και τη θέση του πήρε η ταραχή. Σκοπός του δεν ήταν να τα βάλει με τον πανίσχυρο διευθυντή πωλήσεων, μόνο να διαπραγματευτεί μαζί του από καλύτερη θέση, να 'φερνε πιο κοντά τη θέση του επιθεωρητή πωλήσεων. Εξάλλου η Πάτρα του άρεσε, πάντα του άρεσε. Είχε στενοχωρηθεί πολύ όταν την έδωσαν στον Τουρνά, σε μια περίοδο που ο ίδιος είχε μόνο επιτυχίες. Και τώρα άφησε το συναί-

σθημα να επιβληθεί στον εαυτό του και να τα κάνει όλα μαντάρα. Η ταραχή μετατράπηκε σε φόβο. Έναν φόβο που τον παρέλυε και δεν του επέτρεπε να σκεφτεί.

«Άκου να σου πω, Πολίτη. Οι απειλές σε μένα δεν πιάνουν και το ξέρεις. Στο χέρι σου είναι να διαλέξεις. Ή αναλαμβάνεις την Πάτρα, την επαναφέρεις στις παλιές καλές εποχές και κερδίζεις επάξια τη θέση του επιθεωρητή πωλήσεων, ή τα πράγματα μένουν ως έχουν και ο καθένας τραβάει τον δρόμο του. Αποφάσισε».

Ο Πολίτης είδε την πρόταση του Αλεξίου σαν σανίδα σωτηρίας. Δεν είχε χρόνο να σκεφτεί αν ήταν αποτέλεσμα της δικής του απειλής ή μια καλοσχεδιασμένη εξέλιξη. Την άρπαξε στον αέρα, τελειώνοντας με τον ίδιο γρήγορο τρόπο την επανάσταση που ξεκίνησε. Προσπάθησε μόνο να κρατήσει τα προσχήματα.

«Πάντα αυτό έκανα, κύριε διευθυντά, στα δέκα χρόνια που δουλεύω στην εταιρεία. Αυτό θα κάνω και τώρα. Θα δώσω τον καλύτερό μου εαυτό».

Μόλις ολοκλήρωσε την πρότασή του κι είδε την προσπάθεια που κατέβαλλε ο Αλεξίου ώστε να μη φανεί ειρωνικό το χαμόγελό του, σιχάθηκε τον εαυτό του. Τον καλύτερο και τον χειρότερο.

«Έτσι! Τώρα συνεννοούμαστε. Εδώ σου έχω ένα φάκελο μ' όλα τα στοιχεία για την περιοχή. Πελάτες, υπόλοιπα, ανάλυση πωλήσεων της τελευταίας χρονιάς και ό,τι άλλο θα χρειαστείς. Καλή επιτυχία στο νέο σου πόστο».

Του έτεινε τον φάκελο και ο Πολίτης σηκώθηκε, τον ευχαρίστησε μέσα απ' τα δόντια του και αποχώρησε. Η ντροπή που ένιωθε ήταν γιατί είδε, πιθανότατα για πρώτη φορά, την αλήθεια γυμνή. Μια αλήθεια που όσες δικαιολογίες και να της φόρεσε, με όση ανοχή και να την έντυσε, δεν μπόρεσε να της αλλάξει ρότα. Ήρθε κι έπεσε καταπάνω του φωνάζοντας: «Είσαι χέστης! Στα δύσκολα, μια ζωή θα βάζεις την ουρά στα σκέλια και θα φεύγεις». Δεν κάθισε στο γραφείο του για να επεξεργαστεί τον φάκελο. Θα το έκανε στο ξενοδοχείο. Αυτό που 'θελε επειγόντως ήταν καθαρός αέρας. Χαιρέτισε τους συναδέλφους, βγήκε στο προαύλιο και πήρε το υπηρεσιακό αυτοκίνητο. Έφυγε.

Η κακοκεφιά του Πολίτη έφτασε σε πρωτόγνωρα ύψη. Το πρώτο τσιγάρο που άναψε με το ξεκίνημα, δεν τη βελτίωσε καθόλου. Ούτε το δεύτερο που ακολούθησε σχεδόν αμέσως. Άνοιξε το ηχοσύστημα. Η ηλεκτρική μπάντα του Chick Corea πήρε τη σκυτάλη απ' τα τσιγάρα, αλλά παρά τη φιλότιμη προσπάθεια που κατέβαλλε, δεν πέτυχε πολλά. Άνοιξε πάλι το τζάμι του αυτοκινήτου μέχρι τη μέση κι άναψε ένα ακόμα τσιγάρο. Ο αέρας που τρύπωσε του έφερε ανατριχίλα – ο Απρίλης δεν είχε καταφέρει να διώξει την ψυχρή ανάσα μιας άνοιξης που έψαχνε να βρει τον βηματισμό της. Η μέ-

ρα, γκριζα και μουντή, συνέχιζε την πορεία της μ' ένα κέφι που συναγωνιζόταν το δικό του. Μια απόμακρη μυρωδιά χωματίλας πλανιόταν στην ατμόσφαιρα και μαρτυρούσε τη συνέχεια.

Έβαλε ραδιόφωνο. Οι ειδήσεις, με θέμα την οικονομική κρίση, του μαύρισαν ακόμα περισσότερο την ψυχή. Χωρίς να το σκεφτεί, το 'κλεισε. Δεν του έφταναν τα προσωπικά του, που φάνταζαν άλυτες διαφορικές εξισώσεις, έπρεπε τώρα να σκεφτεί και τα αδιέξοδα του κράτους; Και καλά, το πώς θα έλυne το κράτος τα δικά του προβλήματα ήταν κάτι που τον αφορούσε, αλλά δεν μπορούσε να πει και πολλά πράγματα προς το παρόν. Και να μπορούσε, τι να 'λεγε; Το πολιτικό κάστρο που έστησε διασχίζοντας τον εύκολο δρόμο από τα αριστερά προς το κέντρο, σε μια αγωνιώδη προσπάθεια να δικαιολογήσει ιδεολογικά το δικό του βόλεμα, κατέρρευσε με πάταγο απ' το βάρος της κρίσης. Όποιο ερείπιο και να σήκωνε, έγραφε από κάτω: «Αυταπάτη». Σταμάτησε να το κάνει. Απέφευγε να βλέπει τις ειδήσεις στην τηλεόραση και να διαβάζει εφημερίδες.

Εκείνο που έπρεπε να κουμαντάρει άμεσα ήταν τα δικά του οικονομικά, που είχαν αρχίσει να ψαλιδίζονται επικίνδυνα, όχι με μια απευθείας μείωση του μισθού. Η κρίση έφερε αναπόφευκτα πτώση στις πωλήσεις κι αυτή με τη σειρά της μείωσε τα ποσοστά, που στο συνολικό του εισόδημα κατείχαν μεγάλο μέρος. Τώρα που αναλάμβανε μια περιοχή με σοβαρό ζήτημα στις πωλή-

σεις, το πρόβλημα θα γινόταν ακόμα μεγαλύτερο. Κι όλα αυτά σε μια εποχή που ο χωρισμός με τη γυναίκα του τον υποχρέωσε να νοικιάσει σπίτι αγοράζοντας ολόκληρη την οικοσκευή, να δίνει ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσό για τη διατροφή των δυο παιδιών του και να πληρώνει επιπλέον τα φροντιστήρια που είχαν ξεκινήσει.

Είναι αυτή εποχή για να κόψω το τσιγάρο;

Η γερή τζούρα γέμισε τα πνευμόνια του με καπνό δίνοντας την απάντηση. Ο Γιώργος Μαύρος, φίλος και προσωπικός του γιατρός, ήταν σαφής και κατηγορηματικός: «Πάσχεις από υπέρταση. Και το ανησυχητικό είναι ότι η διαστολική, αυτή που λέμε μικρή πίεση, ξεπερνάει το δέκα. Σε πρώτη φάση, για να μην πάμε σε χάπι, πρέπει ν' αρχίσεις περπάτημα και να κόψεις το τσιγάρο». Σε πρώτη φάση άρχισε το περπάτημα. Έχουμε καιρό για το τσιγάρο, μονολογούσε κάθε φορά που πενούσε απ' το μυαλό του η αποτρόπαια σκέψη να το κόψει. Αγόρασε φόρμες, αθλητικά παπούτσια, ένα mp3 και ξεκίνησε με όρεξη τη νέα του δραστηριότητα. Εντόπισε έναν ήσυχο δρόμο χωρίς πολλή κίνηση και το απόγευμα, όταν δεν έλειπε σε ταξίδι, ήταν πιστός στο ραντεβού με τη χιλιομετρική αναμέτρηση. Τουλάχιστον για έναν μήνα.

Οι πρώτες σταγόνες στρογγυλοκάθισαν στο παρμπρίζ, προσπαθώντας με τα πρίσματα που δημιουργούσαν να του δείξουν μιαν άλλη οπτική του κόσμου. Μια οπτική πέρα και μακριά από τα προβλήματα της κα-

θημερινότητας, που έβαζε στο παιχνίδι τη φαντασία και τα ταξίδια του μυαλού. Όμως οι υαλοκαθαριστήρες, στυγνοί εκφραστές ενός άτεγκτου ρεαλισμού, δεν επέτρεψαν ταξίδια του μυαλού, ούτε καν δεύτερες σκέψεις.

Μα να το βάλω στα πόδια;

Ακολούθησε η βροχή. Από μικρό παιδί του άρεσε ο ήχος που προκαλούσε όταν έπεφτε πάνω σε μεταλλική επιφάνεια: τότε που 'τρεχε να προφυλαχτεί σε μια παράγκα με σκεπή από λαμαρίνες, στο χωράφι με τις ελιές. Η ασφάλεια που του πρόσφερε η παράγκα σε συνδυασμό με τη μικρή του ηλικία, ήταν παράγοντες ικανοί να τον οδηγήσουν να βλέπει με αισιοδοξία τη ζωή. Μόνο που τώρα βρισκόταν στο αμάξι της εταιρείας και η αισιοδοξία είχε χαθεί προ πολλού.

Προσπάθησε να συγκεντρωθεί στη δουλειά του, να κάνει έναν στοιχειώδη σχεδιασμό. Πόσους και ποιους πελάτες θα επισκεφτεί, πού θα ρίξει το βάρος του σε σχέση με τη δυναμικότητα και τις μέχρι πρόσφατα καταναλώσεις τους. Να τσεκάρει ξανά τις προσωπικές αδυναμίες, τα πάθη και τα βίτσια του καθένα και αναλόγως να τους μιλήσει. Να τους πει πρώτα όσα ήθελαν ν' ακούσουν, να κολακέψει την όποια ματαιοδοξία τους, για να πλασάρει πιο εύκολα τα προϊόντα του. Την ίδια στιγμή που τα σκέφτηκε όλα αυτά, τα παράτησε. Δεν ήταν και πολύ του προγραμματισμού. Από τη φύση του ακατάστατος, άφηνε ακόμα και στη δουλειά του κενά, χαράδρες ολόκληρες που θα τις έκλεινε την ώρα της

επαφής. Είχε τη δικαιολογία ότι έτσι χάριζε στον εαυτό του την απόλαυση της δημιουργίας και την όποια επιτυχία την πίστωνε στο μυαλό του κι όχι στις ψυχρές, απρόσωπες και κυρίως αμερικανόφερτες τεχνικές του μάρκετινγκ. Τη μία και μοναδική φορά που ανέπτυξε αυτές τις σκέψεις στον προηγούμενο διευθυντή του, με τον οποίο υπήρχε αμοιβαία συμπάθεια, ο άνθρωπος τραβούσε τα μαλλιά του μ' όσα άκουσε. Μπορεί να ήταν οι καλές εποχές της υπερκατανάλωσης και οι πωλήσεις να έφταναν στα ύψη, αλλά η θεωρία δεν άλλαζε. Δεν κατάφερε όμως να τις απορρίψει γιατί η μέχρι τότε επιτυχία του Πολίτη ήταν αδιαμφισβήτητη. Ο διευθυντής του ήξερε καλά ότι η απόδοσή της στο τυχαίο, ύστερα από τόσα χρόνια συνεχούς ανοδικής πορείας, μόνο επιστημονική δεν ήταν. «Στην περίπτωσή σου η οικονομική επιστήμη σηκώνει ψηλά τα χέρια», του είχε πει με απόγνωση.

Η βροχή είχε δυναμώσει και λίγο πριν απ' το Αίγιο μετατράπηκε σε καταιγίδα. Ήταν τόσο πυκνή, που με δυσκολία διέκρινε το οδόστρωμα. Έκοψε ταχύτητα κι έπιασε τη δεξιά πλευρά. Οι νταλίκες τον προσπερνούσαν σφυρίζοντας και το ρεύμα αέρα που δημιουργούσαν ταρακουνούσε για τα καλά το ταπεινό αμάξι που του 'χε παραχωρήσει η εταιρεία, ένα Φιάτ Μπράβο, φορτωμένο ήδη με οκτώ χρόνια κυκλοφορίας. Έπειτα από αρκετή ώρα φάνηκαν τα διόδια στην είσοδο της Πάτρας. Προτίμησε την παραλιακή οδό και σε λίγο έφτανε στην

καρδιά της πόλης. Πάρκαρε στον χώρο του ξενοδοχείου στο οποίο πήγαινε από παλιά, ένα φτηνό κατάλυμα δύο μόλις αστέρων. Εκεί έμενε κάθε φορά που ερχόταν στην Πάτρα, γιατί εκτός από φτηνό, είχε και θέα στο λιμάνι.

Η βροχή τα 'χε παρατήσει. Πήρε τη βαλίτσα του και μπήκε στον χώρο υποδοχής, μια τυπική σάλα που μύριζε χλωρίνη. Το ξεθωριασμένο μάρμαρο στο δάπεδο και το παλιό σαλόνι, παρά τις διορθωτικές επεμβάσεις, αδυνατούσαν να κρύψουν την ηλικία του ξενοδοχείου. Οι γκριζες σκιές απ' την υγρασία στο ταβάνι, την έκαναν να φαίνεται ακόμα μεγαλύτερη. Πλησίασε στη ρεσεψιόν και χαιρέτισε τον υπάλληλο, έναν σωματώδη και ψηλό άντρα, που μόλις τον αντίκριζες υπέθετες πως δούλευε μπράβος σε ξενουχτάδικο. Φορούσε το ίδιο πάντα λευκό πουκάμισο κι είχε σηκωμένα τα μανίκια φανερώνοντας τα τριχωτά του μπράτσα. Ανταπέδωσε τον χαιρετισμό μ' ένα πλαστικό χαμόγελο και μετά τις τυπικές διατυπώσεις του παρέδωσε το κλειδί του δωματίου.

Ανέβηκε με το ασανσέρ στον δεύτερο όροφο και μπήκε στο σκοτεινό δωμάτιο που μύριζε φτηνό αποσμητικό χώρου. Πρώτα φρόντισε ν' ανοίξει την μπαλκονόπορτα για να μπει καθαρός αέρας και μετά τακτοποίησε τα ρούχα του στην ντουλάπα. Ύστερα άνοιξε τον φάκελο που του παρέδωσε ο Αλεξίου, το λάπτοπ που 'χε πάντα μαζί του και ξεκίνησε να σχεδιάζει μια λίστα

επισκέψεων. Πριν τελειώσει αυτή η υποψία προγραμματισμού, χτύπησε το κινητό. Είδε ποιος καλούσε και ξίνισε τα μούτρα του. *Καλά ξυπνητούρια*, σκέφτηκε και απάντησε:

«Ναι;»

«Νικολή μου, καλημέρα. Είδα το μήνυμα και πήρα να σου ευχηθώ καλό ταξίδι».

«Καλημέρα, Μαρία».

«Αχ, θα σε μαλώσω! Πού πήγε το Μαράκι;»

«Σε κλείνω τώρα. Οδηγώ και φτάνω στα διόδια. Θα σε πάρω μετά να τα πούμε. Γεια».

Βγήκε στο μπαλκόνι για ένα τσιγάρο. Το «Ολυμπία Παλλάς» μόλις είχε φτάσει από την Ιταλία και στο λιμάνι και στους γύρω χώρους γινόταν σχετικός χαμός. Του άρεσε να παρατηρεί καράβια να δένουν και να ξεφορτώνουν, να φορτώνουν και να αναχωρούν. Ούτε που θυμόταν πότε απέκτησε αυτή τη συνήθεια, όμως πάντα φρόντιζε όταν η δουλειά τον έφερνε σε πόλη με λιμάνι να κλείνει ξενοδοχείο σε μέρος που θα του επέτρεπε να παρακολουθεί και κυρίως να απολαμβάνει όλη αυτή τη διαδικασία. Μάλλον η συνήθεια αυτή αντικατόπτριζε μια βαθιά ανάγκη του για απόδραση, μια ανάγκη που την κουβαλούσε από έφηβος, αλλά και που ποτέ δεν την εκδήλωνε με πράξεις. Πάντα έμενε στη σφαίρα της φαντασίας και πάντα περίμενε μια καλύτερη στιγμή για να την υλοποιήσει. Και φυσικά ούτε αυτή ήταν η καλύτερη στιγμή. Έπρεπε να βιαστεί για τη

δουλειά, αν δεν ήθελε να συνεχιστεί ακόμα πιο βίαια η μείωση του εισοδήματος.

Στον δρόμο για την αποθήκη του Κυριαζή, για πρώτη φορά εκείνη τη μέρα ένιωσε να φτιάχνει κάπως η διάθεσή του. Άρχισε να κάνει θετικές σκέψεις. Παρά τα προβλήματα και τα άγχη, είχε καταφέρει να βάλει σε μια τάξη τη ζωή του. Είχε μόνιμη και σταθερή δουλειά, καλά αμειβόμενη, γεγονός καθόλου αυτονόητο στους καιρούς της μεγάλης κρίσης. Ξεπέρασε σχετικά εύκολα τον χωρισμό του και ανακάλυπτε ξανά τη χαρά του απρόβλεπτου στο σεξ, ύστερα από πολλά χρόνια εθισμού στη συνήθεια που αναπόφευκτα φέρνει ο γάμος. Αναρωτήθηκε πόσοι και ποιοι γνωστοί του βρίσκονταν σε καλύτερη μοίρα. Ακόμα και οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι πιο άνετοι των τελευταίων χρόνων στην παρέα, είχαν λουφάξει καιρό τώρα. Αυτό στην αρχή τον είχε χαροποιήσει, είχε πολλά μαζεμένα στον κλάδο, αλλά στην πορεία με τρόπο διαπίστωσε πως η μείωση της αγοραστικής τους δύναμης ήταν ο βασικός παράγοντας για την πτώση των πωλήσεων και το κούρεμα των δικών του αποδοχών.

Άφησε τις σκέψεις στην άκρη και επικεντρώθηκε στη συνάντηση με τον Κυριαζή. Το γεγονός ότι θα συναντούσε έναν καλό πελάτη που με τον καιρό έγιναν φίλοι, βοήθησε ακόμα περισσότερο στη βελτίωση της διάθεσής του. Είχαν δέσει απ' την πρώτη στιγμή της γνωριμίας τους. Η συνεργασία τους, για όσο καιρό κρά-

τησε, ήταν άψογη. Ο μεν Κυριαζής αγόραζε όλα τα εμπορεύματα από την εταιρεία του Πολίτη, ο δε Πολίτης φρόντιζε πάντα για καλύτερες τιμές. Είχαν φιλοξενήσει ο ένας τον άλλον στα σπίτια τους, πήγαν και μια τετραήμερη εκδρομή στην Ιταλία με τις οικογένειές τους. Η αδημονία για τη συνάντηση είχε κυριεύσει τον Πολίτη. Τον έτρωγε η περιέργεια ν' ακούσει τα «τρανταχτά νέα» που θα του 'λεγε ο Κυριαζής. Στο τηλέφωνο, όσο κι αν τον πίεσε, ήταν σφίγγα. «Θα τα πούμε από κοντά».